

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 118/2013-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka (sudca spravodajca) a sudcov Petra Brňáka a Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť K. A., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou M., s. r. o., B., konajúcou advokátom JUDr. M. M., pre namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 2/2011 z 13. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo K. A. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 2/2011 z 13. septembra 2012 **p o r u š e n é b o l i .**
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 2/2011 z 13. septembra 2012 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.
3. K. A. **p r i z n á v a** náhradu trov konania v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov), ktorú **j e** Najvyšší súd Slovenskej republiky

republiky p o v i n n ý zaplatiť na účet Advokátskej kancelárie M., s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. V prevyšujúcej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 118/2013-17 z 20. februára 2013 bola na ďalšie konanie prijatá sťažnosť K. A. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 M Cdo 2/2011 z 13. septembra 2012 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým tento zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podané na podnet sťažovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Er 973/2007-167 z 10. augusta 2010 (ďalej len „zamietajúce uznesenie okresného súdu“), ktorým tento námietky sťažovateľky ako povinnej v exekučnom konaní zamietol. Sťažovateľka na odôvodnenie sťažnosti uviedla:

«„Pre účely tejto sťažnosti je potrebné vyriešiť najmä otázky, ktoré napriek ich uvedeniu v mimoriadnom dovolaní neboli najvyšším súdom vyhodnotené ako kľúčové pre vydanie rozhodnutia a ktorými sa najvyšší súd nijak nezaoberal, čo v konečnom dôsledku viedlo k zásahu do ústavných práv sťažovateľky.

Dňa 15.7.2005 vydal Obvodný úrad životného prostredia D. S. rozhodnutie č.: S.č.A 05/01276-Has (ďalej len „obvodný úrad“ a „prvotné rozhodnutie obvodného úradu“), ktorým udelil sťažovateľke súhlas na zasahovanie do biotopu európskeho významu

na časti parcely č... v k. ú. B. na ploche určenej na radovú zástavbu 24 rodinných domov. Ako jednu z podmienok tohto súhlasu stanovil sťažovateľke ako žiadateľke úhradu finančnej náhrady vo výške 1 855 000 Sk.

Následne dňa 31.10.2006 vydal ten istý obvodný úrad rozhodnutie č.: S.č.A 06/11948-001 (ďalej len „následné rozhodnutie obvodného úradu“), ktorým opätovne vydal sťažovateľke súhlas na zasahovanie do biotopu európskeho významu a na výrub drevín na parcele č... v k. ú. B., pričom ako podmienku tohto súhlasu stanovil sťažovateľke ako žiadateľke úhradu finančnej náhrady vo výške 1 855 000 Sk. V odôvodnení tohto následného rozhodnutia obvodného úradu sa výslovne uvádza, že tento následný súhlas bol sťažovateľke vydaný, keďže súhlas podľa rozhodnutia z 15.7.2005 dlhšie ako rok nevyužila. Následné rozhodnutie obvodného úradu bolo ako nezákonné zrušené Krajským úradom životného prostredia v T. (ďalej len „odvolací správny orgán“) rozhodnutím č. KÚŽP-2/2006/00541-Vo z 8.12.2006.“»

3. Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že na podklade prvotného rozhodnutia obvodného úradu ako exekučného titulu prebieha od roku 2007 exekučné konanie o vymoženie povinnosti zaplatiť sumu 61 574,71 € (1 855 000 Sk). Pôvodne okresný súd uznesením č. k. 4 Er 973/2007-71 z 22. septembra 2008 rozhodol tak, že námietkam sťažovateľky ako povinnej vyhovel. Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č. k. 15 Coe 394/2008-115 z 18. decembra 2009 námietkam vyhovujúce uznesenie okresného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Odvolací súd vyslovil, že povinnosťou okresného súdu bude zaoberať sa otázkou, či exekučný titul vo vzťahu ku sťažovateľke nestratil platnosť na základe niektorej zo skutočností uvedených v § 89 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“). Následne okresný súd zamietajúcim uznesením námietky sťažovateľky ako povinnej zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor, ktoré odôvodnil tým, že sťažovateľke „... nevznikla povinnosť uhradiť finančnú náhradu pretože nedisponovala súhlasom správneho orgánu so zásahom do biotopu európskeho významu, ale iba podmieneným súhlasom na vykonanie zásahu. Žiadateľka mala iba možnosť túto finančnú náhradu uhradiť a tým získať (po splnení ďalších podmienok) právo na vykonanie zásahu

do biotopu.“. Generálny prokurátor ďalej dôvodil, že „... výrok rozhodnutia obvodného úradu je správne potrebné vyložiť tak, že neukladá sťažovateľke povinnosť zaplatiť peňažnú sumu. Opačný výklad by bol absurdný v tom smere, že žiadateľka by bola k dnešnému dňu povinná zaplatiť finančnú náhradu za zásah do biotopu, hoci do dnešného dňa nedisponuje právom zasiahnuť do biotopu (zásah do biotopu totiž nemôže vykonať, nakoľko podmienky súhlasu správneho orgánu nie sú splnené, navyše, žiadateľka už nie je vlastníčkou predmetných pozemkov). Správne mal dôjsť exekučný súd k záveru, že rozhodnutie obvodného úradu nie je exekučným titulom, pretože neobsahuje povinnosť na zaplatenie peňažnej sumy, a teda je daný dôvod pre ktorý je exekúcia neprípustná. Exekučný súd mal preto námietkam povinnej proti exekúcii vyhovieť.“.

4. V ďalšej časti sťažovateľka poukazuje na relevantnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), túto aplikuje na jej právnu vec a v podstatnom uvádza, že

„- povinnosť úhrady finančnej náhrady vzniká až zásahom do biotopu, a teda nemohla jej vzniknúť skôr, ako skutočne nastane zásah do biotopu, pričom tento zásah samotná sťažovateľka ani nerealizovala,

- tak prvotným, ako aj následným rozhodnutím obvodného úradu jej bola uložená totožná povinnosť, pričom podľa jej názoru neskoršie rozhodnutie (neskôr zrušené odvolacím správnym orgánom) zrušuje skoršie rozhodnutie v tej istej veci,

- najvyšší súd ustálil vykonateľnosť prvotného rozhodnutia obvodného úradu tým, že túto potvrdil správny orgán, ktorý je však zároveň oprávneným v exekučnom konaní,

- najvyšší súd sa nezaoberal tým, či exekučný titul nezanikol ďalším rozhodnutím toho istého orgánu v tej istej veci,

- najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia neprihliadal na argumenty sťažovateľky, neskúmal ich, v dôsledku čoho jeho rozhodnutie nemožno považovať za riadne odôvodnené.“.

5. V petite sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu boli porušené jej označené práva, aby zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

6. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval najvyšší súd, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti a k vhodnosti ústneho pojednávania. Predseda najvyššieho súdu vo vyjadrení z 22. apríla 2013 uviedol:

„Najvyšší súd svojim uznesením zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora z dôvodu, že uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí námietok povinnej proti upovedomeniu o začatí exekúcie nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych dôvodov, pričom jeho výklad a závery nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu...

Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa námietkami generálneho prokurátora zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ dostal v tomto konaní odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu... Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia, ktoré sú dostatočne odôvodnené...

Preto navrhujem, aby ústavný súd sťažnosť ako neopodstatnenú zamietol, súčasne súhlasím s upustením od ústneho pojednávania.“

7. Ústavný súd sťažovateľku výzvou z 20. marca 2013 a opakovane urgenciou z 11. júna 2013 vyzval na vyjadrenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania s poučením, že v prípade, ak sa vo veci nevyjadrí, bude rozhodnuté aj bez tohto vyjadrenia. Keďže sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu ani na opakovanú výzvu ústavného súdu nereagovala, ústavný súd dospel k záveru, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd po vyhodnotení stanovísk účastníkov konania konštatoval, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto boli splnené podmienky na upustenie od ústneho pojednávania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a sťažnosť bola prerokovaná na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu. Po posúdení sťažnosti a jej príloh, uznesenia najvyššieho súdu a vyjadrenia k sťažnosti dospel ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu k záveru, že sťažnosť je čiastočne dôvodná.

9. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

11. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

III.

12. Pre účely posúdenia ústavnoprávnej relevancie sťažnostných námietok sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Tento najskôr vymedzil exekučný titul, dôvody uznesenia okresného súdu, ktorým tento nevyhovел námietkam sťažovateľky ako povinnej, poukázal na dôvody mimoriadneho dovolania a vyjadrenie k nemu a k vlastnému odôvodneniu uznesenia uviedol:

„Spochybnená povinnou osobou a následne aj generálnym prokurátorom bola iba tá skutočnosť, či je vykonateľný výrok rozhodnutia ukladajúci povinnosť povinnej plniť

61 574,71 € (1 855 000 Sk) na účet Environmentálneho fondu, a to z dôvodu, že súhlas so zásahom do biotopu bol podmienený:

1. povinnosťou žiadateľky požiadať o vydanie súhlasu na výrub drevín podľa § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. príslušný orgán ochrany prírody (obec B.),
2. vydaním súhlasu obce B. na výrub drevín,
3. povinnosťou žiadateľky zaplatiť finančnú náhradu 61 574,71 € (1 855 000 Sk).

Podľa § 41 ods. 1 Exekučného poriadku exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok. Podľa § 41 ods. 2 písm. f/ Exekučného poriadku exekúciu je možno vykonať aj na podklade vykonateľných rozhodnutí orgánov verejnej správy a územnej samosprávy...

Vykonateľnosť (ako základný predpoklad pre existenciu spôsobilého exekučného titulu) je takou vlastnosťou rozhodnutia, ktorá mu dáva punc vynútiteľnosti a umožňuje núteným, spôsobom (výkonom) aj proti vôli povinného subjektu realizovať povinnosť obsiahnutú vo výroku rozhodnutia, ak táto nebola splnená dobrovoľne (§ 38 ods. 2 Exekučného poriadku). Vykonateľnosť má svoju materiálnu a formálnu stránku. Formálna stránka vykonateľnosti je naplnená vtedy, ak rozhodnutie spĺňa predpoklady vykonateľnosti stanovené procesným predpisom, podľa ktorého bolo vydané. Materiálna vykonateľnosť exekučného titulu oproti tomu predstavuje vlastnú realizovateľnosť rozhodnutia, ktorá predpokladá reálnu existenciu oprávneného a povinného a ich presnú a jednoznačnú identifikáciu, a tiež presné vymedzenie obsahu vymáhaného nároku (ktorým podľa už citovaného § 41 ods. 1 Exekučného poriadku môže byť len priznanie práva, záväzok k povinnosti alebo postihnutie majetku) a jeho rozsahu.

Výrok rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia D. S. z 15. júla 2005 číslo A 05/01276-Has o povinnosti povinnej zaplatiť 61 574,71 € (1 855 000 Sk) tak, ako je formulovaný, nevzbudzuje žiadne pochybnosti o tom, aké sú práva a povinnosti účastníkov z neho vyplývajúce, ale jasne a zrozumiteľne stanovuje ich rozsah a spôsob plnenia. Pokiaľ generálny prokurátor tvrdí, že výrok rozhodnutia, ktorým bolo uložené povinnej zaplatiť sumu 61 574,71 € (1 855 000 Sk), je potrebné podľa jazykového vyjadrenia interpretovať aj tak, že žiadateľka (povinná) nemá povinnosť zaplatiť uvedenú sumu, ale má možnosť zaplatiť uvedenú sumu a tým splniť podmienky na vykonanie zásahu do biotopu, s takýmto záverom nemožno súhlasiť. Zrejme ušlo pozornosti generálneho prokurátora, že vyššie

uvedené podmienky spojené so súhlasom na zásah do biotopu pod bodom 1. až 3. nie sú podmienkami podmieňujúcimi povinnosť zaplatiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu v sume 61 574,71 € (1 855 000 Sk), ale sú podmienkami pre vykonávanie činnosti povinnej, majúce za následok zasahovanie do biotopu európskeho významu (vid' výroková časť vykonávaného rozhodnutia). Zo samotného výroku vykonávaného rozhodnutia nevyplýva žiadna skutočnosť, ktorá by podmieňovala splnenie povinnosti zaplatiť v jeho výroku určenú sumu vo väzbe na činnosť povinnej. Takýto záver je nesporný aj z tej skutočnosti, že pre splnenie povinnosti zaplatiť sumu 61 574,71 € (1 855 000 Sk) je vo výroku vykonávaného rozhodnutia určená lehota 30 dní, ktorej začiatok plynutia je spojený s právoplatnosťou rozhodnutia....

Z uvedených dôvodov sa dovolací súd nestotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, a preto mimoriadne dovolanie smerujúce proti uzneseniu súdu prvého stupňa o zamietnutí námietok povinnej, ktoré nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, zamietol.“

13. Predmetom skúmania ústavného súdu po prijatí sťažnosti na konanie bol prieskum ústavnej konformity napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo väzbe na záruky, ktoré obsahujú sťažovateľkou označené práva podľa ústavy a dohovoru. Rozhodujúcim bolo najmä posúdenie dodržania záruk vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy (právo na súdnu ochranu) a čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie), keďže zásah do práv zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľka tvrdila iba v petite sťažnosti bez toho, aby tomu korešpondovala argumentácia aj v jej odôvodnení.

14. Z judikatúry ústavného súdu možno vyvodiť viaceré z pohľadu prieskumu napadnutého uznesenia aplikovateľné závery. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 33/2011, III. ÚS 492/2011, III. ÚS 198/2011, I. ÚS 248/2010, IV. ÚS 149/2009). V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne

a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd opakovane pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako ESLP pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

15. Okrem nedostatočne odôvodnených rozhodnutí všeobecných súdov však ústavný súd ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva) hodnotí aj také ich rozhodnutia, ktoré síce môžu vykazovať rozsiahle dôvodenie, avšak ktorými boli normy podústavného práva interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08), pričom tento prístup možno nájsť aj v judikatúre Ústavného súdu Českej republiky (napr. III. ÚS 150/99). Tento zároveň uviedol, že prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem vedúci k extrémne nespravodlivému záveru potom znamená porušenie základných práv (IV. ÚS 1735/07). Spravodlivosť je totiž kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu ústavnú povinnosť hľadať také riešenie súdnej právnej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako nesúladné s princípom spravodlivosti a popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení (m. m I. ÚS 26/2010). Ústavný súd považuje za samozrejmé a určujúce, že vždy je potrebné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych zisteniach založených rozmerov každej súdom prerokovávanej veci. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické; to však nezabavuje všeobecné súdy urobiť všetko pre nájsť spravodlivého riešenia, akokoľvek sa to môže javiť zložitým.

16. Pre ústavno-súdny prieskum bolo v konkrétnej veci sťažovateľky z pohľadu označenej judikatúry rozhodujúcim posúdenie odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k dôvodom uplatneným v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora. Predtým sa však aj ústavný súd musel oboznámiť s prvotným rozhodnutím obvodného úradu, ktoré bolo vo veci sťažovateľky exekučným titulom. Výrokom tohto rozhodnutia obvodný úrad rozhodol tak, že sťažovateľke podľa § 12 písm. g) zákona o ochrane prírody a krajiny vydal súhlas na zasahovanie do biotopu európskeho významu a v súlade s § 82 ods. 12 zákona o ochrane prírody a krajiny určil tieto podmienky vykonávania činnosti: (i) sťažovateľka bola povinná požiadať o vydanie súhlasu na výrub drevín obec B., (ii) obec B. mala vydať súhlas na výrub drevín po ich označení príslušnou Štátnou ochranou prírody a (iii) sťažovateľka bola povinná podľa § 6 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu, ktorá predstavuje sumu 1 855 000 Sk, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

17. Na prvý pohľad sa teda javia úvahy najvyššieho súdu ako jasné a zrozumiteľné – exekučný titul skutočne stanovil sťažovateľke konkrétnu platobnú povinnosť a určil aj lehotu na jej splnenie. Na strane druhej – generálny prokurátor zhodne so sťažovateľkou poukazoval v mimoriadnom dovolaní na vzájomnú súvislosť a najmä podmienenosť výrokovej časti prvotného rozhodnutia obvodného úradu. Znenie relevantných ustanovení zákona o ochrane prírody a krajiny v rozhodnom čase bolo takéto:

Podľa § 6 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny každý, kto zasiahne do biotopu európskeho významu spôsobom, ktorým môže biotop poškodiť alebo zničiť [§ 12 písm. g)] alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým môže biotop poškodiť alebo zničiť [§ 12 písm. g)], je povinný uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce najmä z dokumentácie ochrany prírody a krajiny; táto povinnosť neplatí, ak ide o bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych kultúr alebo lesných kultúr. Ak nemožno uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 95). Finančná náhrada je príjmom Environmentálneho fondu.

Podľa § 6 ods. 2 zákona o ochrane prírody a krajiny orgán ochrany prírody určí podrobnosti o revitalizačných opatreniach alebo o finančnej náhrade podľa odseku 1 v súhlase podľa § 12 písm. g). Orgán ochrany prírody nariadi uskutočnenie primeraných revitalizačných opatrení a určí ich rozsah a podrobnosti o nich alebo nariadi úhradu finančnej náhrady aj tomu, kto zasiahol do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu bez súhlasu podľa § 12 písm. g).

Podľa § 12 písm. g) zákona o ochrane prírody a krajiny na území Slovenskej republiky, ktorému sa neposkytuje územná ochrana podľa § 17 až § 31 okrem chráneného vtáčieho územia podľa § 26, platí prvý stupeň ochrany, podľa ktorého sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť.

Podľa § 82 ods. 12 zákona o ochrane prírody a krajiny v rozhodnutí vydanom podľa tohto zákona, ktorým sa dáva súhlas na výkon činnosti alebo ktorým sa povoľuje výnimka zo zákazu činnosti podľa tohto zákona, môže konajúci orgán určiť podrobnejšie podmienky vykonávania činnosti zabezpečujúce ochranu prírody a krajiny a obmedziť ich časovú platnosť.

18. Nemožno rozumne pochybovať o účele, ktorý zákonodarca sledoval citovanými ustanoveniami. Zásah do biotopu s intenzitou jeho možného poškodenia či zničenia musel byť odsúhlasený príslušným orgánom ochrany prírody a zároveň musel byť vyvážený buď náhradnými revitalizačnými opatreniami, alebo finančnou náhradou, o čom tento orgán rozhodol. Tento účel sa nejaví byť sporným. Spornou je však v konkrétnom prípade interpretácia výroku prvotného rozhodnutia obvodného úradu. Najvyšší súd vec uzavrel tým, že podmienky, na ktoré bolo viazané vykonávanie činnosti sťažovateľkou (spojené so zásahom do biotopu), neboli podmienkami podmieňujúcimi povinnosť zaplatiť finančnú náhradu, ale tieto podmienky podmieňovali samotný zásah do biotopu. Podľa názoru ústavného súdu však takýto výklad v konkrétnej veci sťažovateľky aj vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nekorešponduje s účelom citovaných zákonných ustanovení tak, ako bol už definovaný.

19. Aj napriek tomu, že ústavný súd nie je skutkovým súdom, a teda v zásade nevykonáva dokazovanie, môže vo veci sťažovateľky skonštatovať, že skutkové okolnosti vyplývajúce z príloh pripojených k sťažnosti sú prinajmenšom nejasné. Prvotné rozhodnutie obvodného úradu (exekučný titul) bolo vydané 15. júla 2005, avšak podľa obsahu následného rozhodnutia obvodného úradu z 31. októbra 2006 (udeľujúceho „nový“ súhlas na zásah do biotopu a výrub drevín) sťažovateľka pôvodný súhlas na zásah do biotopu udelený rozhodnutím z 15. júla 2005 nevyužila, z čoho možno vyvodit' záver, že neskoršie rozhodnutie implicitne zrušilo následky predchádzajúceho rozhodnutia bez toho, že by ho výslovne zrušilo alebo zmenilo. Ide jednoducho o to, že následným rozhodnutím správneho orgánu, a to nielen odchylným ale aj vecne zhodným, pôvodné rozhodnutie správneho orgánu stratilo účinnosť. Toto následné rozhodnutie obvodného úradu síce bolo zrušené rozhodnutím odvolacieho orgánu z 8. decembra 2006, avšak skutočnosť, že sťažovateľka pôvodný súhlas nevyužila a zásah do biotopu nezrealizovala, ním bola potvrdená.

20. Jednostranná jazyková interpretácia povinností vyplývajúcich z prvotného rozhodnutia obvodného úradu, tak ako ju učinil najvyšší súd, je však *in concreto* neprijateľná, formalistická a v konečnom dôsledku svojvoľná, pretože nedáva odpovede na podstatné právne otázky, ktoré nastolil generálny prokurátor v ním podanom dovolaní. V tomto smere mimoriadne dovolanie vhodne poukazuje nielen na možné rôzne interpretácie výroku exekučného titulu, ale aj na to, že toto rozhodnutie síce umožňuje zásah do biotopu, ale iba okrem iného za splnenia podmienky zaplatenia finančnej náhrady. Zároveň poukazuje na absurdnosť opačného výkladu, ktorý by vyžadoval od sťažovateľky splnenie jej povinnosti zaplatiť určenú finančnú náhradu, a to bez ohľadu na to, či disponuje alebo nedisponuje právom tento zásah vykonať (pretože nesplnila určené podmienky pre tento zásah, alternatívne preto, že už nie je vlastníčkou predmetných pozemkov). Pri tomto právnom posúdení však už otázka, či prvotné rozhodnutie má povahu exekučného titulu ukladajúceho sťažovateľke povinnosť zaplatiť finančnú náhradu, nemusí mať takú jasnú odpoveď, akú poskytol najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia. Zároveň pri takomto právnom posúdení vyvstáva otázka, či je možné spravodlivo požadovať zaplatenie finančnej náhrady za zásah do biotopu, ak podmienky na vykonanie zásahu splnené neboli, prípadne ak tento zásah vôbec vykonaný nebol alebo nemohol byť.

21. Najvyšší súd však v napadnutom uznesení neodpovedal primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom na práve tieto podstatné otázky, ktoré mali vzťah k prerokovávanej veci a ktoré osobitne zvýraznil v mimoriadnom dovolaní aj generálny prokurátor. Absencia riadneho a ústavne akceptovateľného odôvodnenia v spojení s jednostranným a formalistickým prístupom k do úvahy prichádzajúcim interpretáciám relevantných noriem a samotného exekučného titulu boli preto dôvodom, pre ktorý ústavný súd dospel k záveru o porušení práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu (výrok 1 nálezu).

22. Keďže však ide o otázky podústavného významu, ústavnému súdu neprislúcha, aby sám formuloval svoj názor skôr, ako to urobí najvyšší súd v ďalšom konaní nasledujúcom po zrušení napadnutého uznesenia a vrátení veci na ďalšie konanie (výrok 2 nálezu). V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) a jeho povinnosťou bude ústavne konformným, presvedčivým a najmä spravodlivým spôsobom vysporiadať sa s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora.

23. Pokiaľ ide o tvrdený zásah do základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, tento nebol sťažovateľkou v sťažnosti nijako bližšie konkretizovaný a ani ústavný súd nezistil možnú príčinnú súvislosť medzi prípadným porušením týchto práv a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel (výrok 4 nálezu).

IV.

24. Keďže sťažovateľka bola v konaní pred ústavným súdom úspešná, prichádzala do úvahy aplikácia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. S poukazom na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ústavný súd priznal

sťažovateľke náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov), a to za 2 úkony právnej pomoci po 127,16 €, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť, 2 x paušálna náhrada hotových výdavkov po 7,63 €, ktoré zaviazal najvyšší súd zaplatiť na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2014